

MEMO

Onderwerp:
Natuurtoets wegverbreding N207-noord

Hoofddorp,
13 juni 2012

Van:
E.H.C. Beishuizen MSc

Afdeling:
Divisie M&R Arnhem

Aan:
Provincie Zuid-Holland

Projectnummer:
B02046.000002

Opgesteld door:
Peggy-Ann de Ridder

Ons kenmerk:
076377172:C

Kopieën aan:

DIVISIE MILIEU & RUIMTE

1. Inleiding

De doelstelling van het project is een verbreding van de N207-Noord (tussen Alphen aan den Rijn en Leimuiden) ten behoeve van de realisatie van een busstrook. Uitgangspunt voor deze quickscan/natuurtoets is dat de bruggen over de Drecht en de Leidsche Vaart vervangen en verbreed worden. Dit is een worst-case aanname, omdat de verbreding van de brug over de Leidsche Vaart nog ter discussie staat.

Het is noodzakelijk de geplande ontwikkelingen voorafgaand aan de realisatie van de werkzaamheden te toetsen aan de natuurwetgeving. De toetsing in deze memo richt zich op de tijdelijke en permanente effecten op natuurwaarden die mogelijk optreden door deze ruimtelijke ingreep. In paragraaf 4.1 is een samenvattend overzicht gegeven van de resultaten van de quickscan.

De memo is geen onderdeel van het Milieueffectrapport (MER) dat nog wordt opgesteld, maar vormt wel de input hiervoor.

2. Gebiedsbeschrijving

Het plangebied kan, gezien vanuit ecologisch oogpunt, in het kort als volgt omschreven worden:

Langs een deel van het traject staan aan weerszijden bomen langs de weg. De berm langs de weg wordt gedomineerd door grassen en is kort gemaaid. Naast de berm loopt een poldersloot, met steile oevers en weinig oever- en waterplanten.

Langs de Herenweg, een weg die ten zuiden van Rijsaterwoude parallel loopt aan de N207, staan veel hoge, oude bomen.

Rondom de brug over de Leidsche Vaart staan aan alle kanten bomen, met vooral aan de noordkant hoge bomen. Aan de zuidoost kant is er meer sprake van een bosschage op een drassige bodem met een dominantie van Zevenblad. De oever is hier redelijk steil, zonder oeverplanten.

De oever van de Drecht ter hoogte van de brug is vegetatierijk, met dominantie van Speenkruid, Brandnetel en in mindere mate Riet. Er liggen hier grote stenen op de oever.

Aan weerszijden van de brug aan de noordkant zijn bosschages aanwezig met over het algemeen niet al te grote bomen en weinig ondergroei. Aan de noordwest kant is in de bosschage een takkenril en veel puin te vinden. De aanwezige Italiaanse aronskelk (niet beschermend door de Flora- en faunawet), een stinzeplant, is waarschijnlijk een verwilderde tuinplant. Dwars op het perceel loopt een watergang, met steile oevers en geen vegetatie. Langs de bosschage loopt een sloot, met veel algen. In bijlage 1 zijn verschillende foto's weergegeven die een indruk geven van het plangebied.

3. Werkzaamheden

In het MER wordt uitgegaan van twee alternatieven. Voor een uitgebreide beschrijving van de alternatieven wordt verwezen naar het MER. De alternatieven verschillen op het traject tussen de aansluitingen Herenweg en Kerkweg. In alternatief 2 wordt voorzien in een nieuwe aansluiting bij de Herenweg en een nieuwe parallelweg. Dit maakt het tevens nodig dat de brug over de Leidsche Vaart vervangen en verbreed moet worden. In alternatief 1 wordt geen nieuwe parallelweg aangebracht en is het dus niet noodzakelijk de brug te verbreden behouden. Het benodigde ruimtebeslag is in alternatief 2 daardoor groter dan in alternatief 1.

In het plangebied zijn globaal de volgende werkzaamheden voorzien:

- Verbreding van de N207 aan de oostkant (beide alternatieven).
- Vervanging en verbreding van de brug over de Drecht (alternatief 1) en de Leidsche Vaart (alternatief 2).
- Verlengen van de doodlopende weg in Leimuiden, ten westen van en evenwijdig aan de N207 (beide alternatieven).
- Vervangen van de tunnel van de Kerkweg onder de N207 door (alternatief 2).
- Verbeteren van de aansluiting van de Herenweg met de N207 door de aansluiting van een nieuwe parallelweg aan de oostzijde van de N207 (alternatief 2).

Om dit te realiseren dienen werkzaamheden uitgevoerd te worden die invloed hebben op de aanwezige ecologische waarden. Het betreffen de volgende werkzaamheden:

- Het kappen van de bomen die aan de oostkant langs de N207 staan (in alternatief 2 meer dan in alternatief 1).
- Verplaatsen van de sloot aan de oostkant (beide alternatieven).
- Kappen van verschillende bosschages (in alternatief 2 meer dan in alternatief 1).

4. Soortbescherming

In de middag van 31 maart 2012 heeft een veldbezoek plaatsgevonden in het plangebied.

De temperatuur lag rond de 12 graden, het was bewolkt. Er is een habitatgeschiktheidsbeoordeling uitgevoerd. Hierbij is gekeken welke soorten mogelijk voorkomen op basis van beschikbare verspreidingsgegevens en in het plangebied aangetroffen omstandigheden (verstoring, vegetaties, omgeving).

4.1 Samenvattend overzicht

In tabel 1 is een samenvattend overzicht opgenomen van de mogelijke aanwezigheid van (beschermde) soorten.

Tabel 1: Overzicht van de aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied.

Soort(groep)	Actueel (veldbezoek)	Potentieel
Flora	Onder andere Riet, Speenkruid, Zevenblad, Brandnetel	Geen
Vogels	Buizerd, Ekster, zangvogels, Wilde eend	Algemene water- en zangvogels Vogels met jaarrond beschermde nesten
Zoogdieren	Haas	Algemeen voorkomende grondgebonden soorten (tabel 1)
Vleermuizen	Geen	Oa Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis (tabel 3)
Amfibieën	Geen	Algemeen voorkomende soorten (tabel 1)
Reptielen	Geen	Geen
Vissen	Geen	Kleine modderkruiper (tabel 2) en Bittervoorn (tabel 3)
Vlinders, libellen en andere ongewervelden	Geen	Geen

In tabel 2 zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet op deze soorten weergegeven. In paragraaf 4.2 en verder worden deze overtredingen toegelicht.

Tabel 2: Mogelijke overtredingen van de algemene verbodsbepalingen* van de Flora- en faunawet.

Soort (beschermingscategorie)	Art 8	Art 9	Art 10	Art 11	Art 12
Flora					
Algemene broedvogels		X		X	X
Vogels met jaarrond beschermde nesten		X		X	X
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (tabel 1)		X		X	
Vleermuizen (tabel 3)		X		X	
Algemeen voorkomende amfibieën (tabel 1)		X		X	X
Reptielen					
Beschermde vissoorten (Kleine modderkruiper (tabel 2) en Bittervoorn (tabel 3))		X		X	X

* Algemene verbodsbepalingen Ffw:

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Geen ontheffing nodig voor beschermde flora en reptielen

Beschermde flora en reptielen komen in het plangebied niet voor. Een ontheffing is niet nodig.

De voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën betreffen algemeen voorkomende soorten, de zogenaamde tabel 1-soorten uit de Flora- en faunawet. Ten aanzien van deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen, indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan:

- Er moet sprake zijn van zorgvuldig handelen.
- Daarnaast mag de ingreep geen wezenlijk invloed hebben op de gunstige staat van instandhouding.

De gunstige staat van instandhouding verslechtert niet door werkzaamheden en de aanpassing van marginaal leefgebied. Een ontheffing is dus niet nodig, mits voldaan wordt aan de zorgplicht.

Geen ontheffing voor de Kleine modderkruiper, mits.....

Indien de Kleine modderkruiper (tabel 2 uit de Flora- en faunawet) aanwezig is, hebben de werkzaamheden een negatief effect op deze soort. Wanneer gewerkt wordt met de Gedragscode Provinciale Infrastructuur in het kader van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling. Deze Gedragscode verloopt in september 2012 en dient voor die tijd verlengd te zijn. In deze Gedragscode staat beschreven welke stappen er bij het dempen van de watergang genomen dienen te worden om negatieve effecten te voorkomen (paragraaf 4.3.4 van de Gedragscode). Een ontheffing hoeft dan niet aangevraagd te worden. Indien niet gewerkt wordt volgens deze gedragscode dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Aangezien niet met zekerheid vastgesteld of de Modderkruiper aanwezig is in het plangebied is het aan te raden, voordat begonnen wordt met het 'op goed geluk' wegvangen en verplaatsen, een onderzoek uit te voeren naar het voorkomen en gebruik van het gebied van deze soort.

Ontheffing voor de Bittervoorn (indien aanwezig)

Voor de Bittervoorn (tabel 3, bijlage I van de Flora- en faunawet) geldt geen vrijstelling in het kader van de Gedragscode. Indien de Bittervoorn aanwezig is verdwijnt er, doordat er watergangen gedempt worden, tijdelijk leefgebied. Voor het belang 'uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen of inrichtingen', dient dan ook een ontheffing aangevraagd te worden. Deze wordt alleen verleend indien er geen alternatief is (de ingreep kan niet op een andere, minder schadelijke wijze of op een andere locatie plaatsvinden), de overtreding geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten er duidelijkheid is over de functionaliteit van het gebied en in welke mate deze aangetast wordt door de werkzaamheden. Onderzoek zal dit moeten uitwijzen. Negatieve effecten worden (zoveel mogelijk) voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen genomen. In de Soortenstandaard Bittervoorn (<https://www.hetInvloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2201680>) staan verschillende mitigerende maatregelen beschreven.

Ontheffing voor vleermuizen wordt niet afgegeven -> mitigerende maatregelen noodzakelijk

Het voorkomen van vleermuizen (tabel 3, bijlage IV van de Habitatrictlijn) in het plangebied, vooral rondom de brug over de Leidsche Vaart en de Herenweg, kan niet uitgesloten worden. Uit (voor)onderzoek dient te blijken in hoeverre de werkzaamheden leiden tot een aantasting van verblijfplaatsen, foeragegebied en vliegroutes.

Een ontheffing zal voor ruimtelijke ingrepen niet gegeven worden en negatieve effecten dienen dan ook voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen.

Door het aanvragen van een ontheffing, waarin de mitigerende maatregelen worden voorgesteld, wordt door middel van het afgeven van een positieve afwijzing door het Bevoegd Gezag goedkeuring gegeven aan de maatregelen. Een ontheffingsaanvraag wordt alleen in behandeling genomen indien een onderzoek is bijgevoegd.

In de Soortenstandaards worden voor verschillende vleermuissoorten mitigerende maatregelen beschreven (<https://www.hetlnvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/soortenstandaards>).

Ontheffing voor vogels wordt niet afgegeven -> mitigerende maatregelen noodzakelijk

Aangezien er in het plangebied meerdere bomen gekapt gaan worden is het mogelijk dat broedende vogels verstoord worden. Voor het verstoren van broedende vogels is het in het kader van ruimtelijke ingrepen niet mogelijk om een ontheffing aan te vragen. Het is dus belangrijk om effecten te voorkomen door het treffen van maatregelen. Effecten kunnen voorkomen worden door buiten het vogelbroedseizoen te werken. Als dit niet mogelijk is dient de aanwezige vegetatie verwijderd te zijn voor het begin van het broedseizoen, zodat broed voorkomen wordt. De overige werkzaamheden kunnen vervolgens wel plaats vinden in het broedseizoen. Wanneer er jaarrond beschermde vogelnesten in de bomen zitten kan het verwijderen van de vegetatie niet zonder meer (zie hieronder).

Jaarrond beschermde vogelnesten mogen ook niet buiten het broedseizoen verwijderd worden. Hier wordt geen ontheffing voor verleend en effecten dienen dus voorkomen te worden. Of en welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn, zoals het ophangen van vervangende nestgelegenheid, dient te blijken na onderzoek en een omgevingscheck. In de Soortenstandaard Buizerd staan voor de Buizerd verschillende mitigerende maatregelen beschreven

(<https://www.hetlnvloket.nl/xmlpages/page/lnvloket/actueel/document/fileitem/2201857>).

Door het aanvragen van een ontheffing, waarin de mitigerende maatregelen worden voorgesteld, wordt door middel van het afgeven van een positieve afwijzing door het Bevoegd Gezag goedkeuring gegeven aan de maatregelen. Een ontheffing wordt alleen in behandeling genomen indien een onderzoek is bijgevoegd.

SAMENVATTING:

Kortom, er is vervolgonderzoek nodig voor:

- Jaarrond beschermde vogelnesten (langs de N207 en rondom de brug over de Leidsche Vaart), ongeveer 1 dag
- Bittervoorn (en Kleine modderkruiper) (in de sloten langs de N207), ongeveer 2 dagen
- Vliegroutes, foerageergebied en verblijfplaatsen van vleermuizen volgens het vleermuisprotocol (<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>) vooral rondom de brug over de Leidsche Vaart en de Herenweg. Het advies is om door middel van een vooronderzoek door een vleermuisdeskundige te laten te bekijken waar en voor welke functies het soortenonderzoek zich op moet richten. Het vooronderzoek zal ongeveer 2 dagen tijd in beslag nemen. Afhankelijk van het vooronderzoek wordt het vervolg volgens het vleermuisprotocol uitgevoerd.

ARCADIS

Er dienen (mogelijk) mitigerende maatregelen opgesteld te worden voor:

- Algemene broedvogels
- Vogels met jaarrond beschermde nesten
- Bittervoorn en Kleine modderkruiper (voor de laatste kan verwezen worden naar de Gedragscode)
- Vleermuizen
- Maatregelen ten behoeve van zorgplicht

De mitigerende maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.

Er dient mogelijk een ontheffing aangevraagd te worden voor:

- Bittervoorn

Voor de vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen kan een positieve afwijzing gevraagd worden aan het Bevoegd Gezag, ter goedkeuring van de mitigerende maatregelen.

4.2 Flora

Er zijn geen beschermde planten waargenomen langs de oevers, in de bermen en in de bosschages. Hoewel het veldbezoek voor het waarnemen van beschermde planten niet in de goede tijd van het jaar plaatsvond, verwachten wij verder ook geen beschermde plantensoorten in het plangebied. De door grassen gedomineerde wegbermen, de sloten met steile oevers, en de voedselrijke bosschages met dominantie van enkele soorten bieden geen geschikte groeiplaatsen. Beschermde plantensoorten vereisen over het algemeen schralere, extensiever beheerde en voedselarmere omstandigheden dan aangetroffen in het plangebied.

Effecten

Omdat geen beschermde flora verwacht wordt in het plangebied, zijn er geen effecten te verwachten.

Flora- en faunawet

Omdat geen beschermde flora verwacht wordt in het plangebied zijn mitigerende maatregelen of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet niet aan de orde. Een ontheffing hoeft niet aangevraagd te worden.

4.3 Vogels

Brug over de Drecht:

- Tijdens het veldbezoek zijn hier in de bosschages diverse kleine zangvogels gehoord. Er waren geen nesten aanwezig.

Brug over de Leidsche Vaart:

- Tijdens het veldbezoek zijn hier in de bosschages diverse kleine zangvogels gehoord. Er zijn in de bosschage aan de noordwest kant van de brug diverse nesten aanwezig.

N207:

- In de bomen langs de weg is een Buizerd gezien en enkele nesten. Kort van de weg af is een Ekster op zijn nest gezien. In de sloot langs de N207 zijn geen watervogels en/of nesten gezien. In de bredere watergangen is de Wilde eend gezien.

Het plangebied is daarmee voor verschillende soorten geschikt:

- De bosschages vormen geschikte foerageergebieden en broedplaatsen voor algemeen voorkomende zangvogels.
- De oevers van de grotere watergangen vormen geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende watervogels.
- Mogelijk zijn in het plangebied, langs de N207 en de bosschages rondom de brug over de Leidsche Vaart, jaarrond beschermde nesten aanwezig.

Effecten

Indien de werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden, vindt verstoring van broedende vogels en mogelijk vernietiging van nesten plaats. Dit geldt in het bijzonder voor het verwijderen van bomen en struiken en werkzaamheden in en rondom de bredere wateren in het broedseizoen. De werkzaamheden buiten het broedseizoen¹ hebben geen verstoring op vogels.

Na afronding van de werkzaamheden is het mogelijk voor vogels om in de nieuw aangeplante bomen te broeden.

In het plangebied bevinden zich mogelijk jaarrond beschermde nesten die permanent verdwijnen als gevolg van de werkzaamheden, ook wanneer er buiten de broedperiode gewerkt wordt.

Vervolgonderzoek

Voor de nesten in de bomen langs de N207 en rondom de brug over de Leidsche Vaart dient onderzocht te worden of het hier gaat om jaarrond beschermde vogelnesten en om welke soorten het betreft. Indien het om jaarrond beschermde nesten gaat dient uit het onderzoek te blijken hoe het voorkomen van deze soort in de omgeving is, hoe de soort het gebied gebruikt en of er voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden in de omgeving (omgevingscheck).

Mitigerende maatregelen

- Buiten het vogelbroedseizoen werken.
 - Als dit niet mogelijk is dient de aanwezige vegetatie verwijderd te zijn voor het begin van het broedseizoen, waarna de overige werkzaamheden wel plaats kunnen vinden in het broedseizoen. Het verwijderen van vegetatie voor het broedseizoen kan alleen als er geen jaarrond beschermde vogelnesten aanwezig zijn.
- Afhankelijk van de uitkomst van het vervolgonderzoek zijn er mitigerende maatregelen nodig voor het verwijderen van de jaarrond beschermde nesten, zoals het ophangen van nestkasten. In de Soortenstandaard Buizerd staan voor deze soort verschillende mitigerende maatregelen beschreven (<https://www.hetlnvloket.nl/xmlpages/page/lnvloket/actueel/document/fileitem/2201857>).

¹ Gemiddeld loopt het broedseizoen van 15 maart tot 15 juli. Deze periode kan van jaar tot jaar verschillen in verband met weersomstandigheden. Voorts kunnen vogelsoorten ook buiten het broedseizoen broeden, bijvoorbeeld de bosuil die al in februari broedt. Broedende vogels zijn altijd beschermd, ongeacht de periode.

Flora- en faunawet

Voor het verstoren van broedende vogels of het verwijderen van nesten is het voor ruimtelijke ingrepen niet mogelijk een ontheffing aan te vragen. Verstoring van broedvogels en het verwijderen van nesten dient daarom voorkomen te worden door het treffen van maatregelen.

Effecten kunnen voorkomen worden door buiten het vogelbroedseizoen te werken. Als dit niet mogelijk is dient de aanwezige vegetatie verwijderd te zijn voor het begin van het broedseizoen. De overige werkzaamheden kunnen vervolgens wel plaats vinden in het broedseizoen. Wanneer er jaarrond beschermde vogelnesten in de bomen zitten kan het verwijderen van de vegetatie niet zonder meer.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde 'vaste rust- of verblijfplaats'. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen (zie bijlage 1). Deze nesten komen mogelijk voor in de bomen langs de N207 en nabij de brug over de Leidsche Vaart. Een ontheffing kan niet verleend worden en effecten dienen dus voorkomen te worden. Of en welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn dient te blijken na onderzoek en een omgevingscheck.

Door het aanvragen van een ontheffing, waarin de mitigerende maatregelen worden voorgesteld, wordt door middel van het afgeven van een positieve afwijzing door het Bevoegd Gezag goedkeuring gegeven aan de maatregelen. Een ontheffing wordt alleen in behandeling genomen indien een onderzoek naar het voorkomen van soorten en gebruik van het gebied door de soorten is bijgevoegd.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied, en dan vooral de begroeide delen, vormt voor algemeen voorkomende (tabel 1) zoogdiersoorten een geschikte leefomgeving. Hierbij gaat het om soorten als de Bosmuis, Haas, Huismuis en Konijn.

Effecten

De werkzaamheden leiden mogelijk tot tijdelijke verstoring en het onopzettelijk doden van aanwezige grondgebonden zoogdieren voor de duur van de werkzaamheden. Daarnaast zal er een permanente afname van geschikt leefgebied zijn door de verbreding van de weg. Aangezien er echter voldoende geschikt leefgebied over blijft zal deze afname van leefgebied geen effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

Flora- en faunawet

Voor algemeen beschermde soorten (tabel 1) wordt in het kader van ruimtelijke ingrepen vrijstelling verleend, waarbij wel de zorgplicht in acht genomen dient te worden. Een ontheffing hoeft niet aangevraagd te worden.

4.5 Vleermuizen

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in het plangebied zwaar beschermde vleermuissoorten (tabel 3) kunnen voorkomen, zoals de Rosse vleermuis, de Gewone dwergvleermuis, de Laatvlieger en de Meervleermuis.

Brug over de Leidsche Vaart:

- mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van de Rosse vleermuis in de holtes in de bomen
- mogelijke vliegroute langs de Vaart
- de bosschages rondom de brug vormen mogelijk foerageergebied

Herenweg:

- mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van de Rosse vleermuis in de holtes in de bomen
- mogelijk foerageergebied

Brug over de Drecht:

- mogelijke vliegroute langs de Drecht

Mogelijke effecten

Brug over de Leidsche Vaart:

Door het kappen van de bomen verdwijnen mogelijk verblijfplaatsen van de Rosse vleermuis. De werkzaamheden kunnen een verstorende werking hebben op de vliegroute en het foerageergebied. Door het kappen van de bomen en/of het verbreden van de brug kunnen vliegroutes zelfs verdwijnen. Ook kan het kappen van de bomen zorgen voor verlies van foerageergebied.

Herenweg:

Door het kappen van de bomen verdwijnen mogelijk verblijfplaatsen van de Rosse vleermuis. Er is geen sprake van verlies van vliegroutes en foerageergebied aangezien aan een kant de bomen blijven staan. Wel kunnen de werkzaamheden mogelijk een verstorende werking hebben op het foerageergebied.

Brug over de Drecht:

De werkzaamheden kunnen een verstorende werking hebben op de vliegroute.

Vervolgonderzoek

Onderzoek rondom de brug over de Leidsche Vaart en de Herenweg dient aan te tonen om welke soorten het hier gaat en hoe het gebied gebruikt wordt door deze soorten. Op basis van het onderzoek worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Mitigerende maatregelen

Verstoring kan voorkomen worden door bij daglicht te werken.

Afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek, bijvoorbeeld:

- Ophangen nestkasten
- Rekening houden met de gevoelige perioden

In de Soortenstandaards worden voor verschillende vleermuissoorten mitigerende maatregelen beschreven (<https://www.hetInVloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/soortenstandaards>).

Flora- en faunawet

Voor vleermuizen kan hier geen ontheffing aangevraagd worden en effecten dienen dus voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen.

Door het aanvragen van een ontheffing, waarin de mitigerende maatregelen worden voorgesteld, wordt door middel van het afgeven van een positieve afwijzing door het Bevoegd Gezag goedkeuring gegeven aan de maatregelen. Een ontheffing wordt alleen in behandeling genomen indien een onderzoek naar het voorkomen van de soort en gebruik van het gebied door de soort is bijgevoegd.

4.6 Amfibieën en reptielen

Op basis van verspreidingsgegevens is de aanwezigheid van zwaar beschermde soorten (als Kamsalamander en Heikikker) uitgesloten (website RAVON). De Rugstreeppad (tabel 3) komt in de omgeving wel voor, maar het plangebied vormt niet de geschikte leefomgeving. Tijdens de werkzaamheden, waarbij zandige terreinen en ondiepe waterplassen kunnen ontstaan, dient wel rekening gehouden te worden met het koloniseren van het plangebied door de Rugstreeppad. Op basis van de aangetroffen omstandigheden worden in de sloten niet veel amfibiesoorten verwacht. Mogelijk komen de meer algemene soorten als de Gewone pad en de Bruine kikker (tabel 1) voor.

De aanwezigheid van reptielen is op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten (website RAVON).

Effecten

De werkzaamheden leiden mogelijk tot tijdelijke verstoring en het onopzettelijk doden van aanwezige amfibieën voor de duur van de werkzaamheden. Daarnaast zal er een permanente afname van geschikt leefgebied zijn door de verbreding van de weg.

Aangezien er echter voldoende geschikt leefgebied over blijft, zal deze afname van leefgebied geen effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

Flora- en faunawet

Voor de algemene soorten (tabel 1) zal in het kader van ruimtelijke ingrepen vrijstelling verleend worden, waarbij wel de zorgplicht in acht genomen dient te worden. Dit geldt niet voor de zwaarder beschermde rugstreeppad, vandaar dat het belangrijk is de kolonisatie door de Rugstreeppad te voorkomen. Om negatieve effecten voor de rugstreeppad te voorkomen, dient vermeden te worden dat de rugstreeppad het projectgebied koloniseert. Dit kan bereikt worden door te voorkomen dat ondiepe vegetatieloze plassen (voortplantingsplaats) ontstaan en door het afdekken van open zand (winterverblijfplaats) met wegendoeke.

Een ontheffing hoeft niet aangevraagd te worden.

4.7 Vissen

De kleine en grotere wateren in het plangebied vormen mogelijk leefgebied voor beschermde vissoorten. Op basis van verspreidingsgegevens (website RAVON) is de aanwezigheid van de Kleine modderkruiper in de watergangen niet te sluiten. Aangezien er nagenoeg geen oever- en waterplanten in de poldersloten aanwezig zijn, lijken deze niet geschikt voor de Bittervoorn. Het kan echter niet uitgesloten worden. Ook in de grotere wateren kan de Bittervoorn voorkomen. Beide soorten komen verspreid in Zuid-Holland voor.

Mogelijke effecten

Het verleggen van sloten zal leiden tot een tijdelijke verstoring en het onopzettelijk doden van beschermde vissoorten. Er is sprake van een tijdelijke vernietiging van leefgebied door het dempen van de sloten langs de N207. Permanente vernietiging is niet aan de orde omdat er nieuwe sloten gegraven worden. Indien bij het vervangen van de bruggen werkzaamheden vanaf het water plaatsvinden zal dit ook leiden tot een tijdelijke verstoring en het onopzettelijk doden van beschermde vissoorten.

Vervolgonderzoek

Onderzoek zal moeten aantonen of de Bittervoorn (en de Kleine modderkruiper) in de sloten aanwezig zijn en wat het belang is van deze watergangen voor deze soorten.

Mitigerende maatregelen

Verstoring van de vissen in de bredere watergangen (Drecht en Leidsche Vaart) en de sloten kan voorkomen worden door buiten te gevoelige periode te werken (maart tot en met augustus), niet bij vorst en niet bij watertemperaturen boven de 25 graden Celsius.

Voor de Kleine modderkruiper dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden volgens de Gedragscode Provinciale Infrastructuur.

Voordat de sloot gedempt wordt dienen de vissen weggevangen en direct verplaatst te worden.

In de Soortenstandaard Bittervoorn

(<https://www.hetInvloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2201680>) staan verschillende mitigerende maatregelen beschreven.

Flora- en faunawet

In het plangebied zijn mogelijk beschermde vissen (Bittervoorn en Kleine modderkruiper) aanwezig. Voor de Kleine modderkruiper (tabel 2) geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen indien gewerkt wordt met de Gedragscode Provinciale Infrastructuur in het kader van de Flora- en faunawet. Deze gedragscode loopt af in september 2012 en dient voor die tijd verlengd te zijn. Indien niet gewerkt wordt volgens deze gedragscode dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Voor de Bittervoorn (tabel 3, bijlage I van de Flora- en faunawet) geldt geen vrijstelling in het kader van de Gedragscode. Indien de Bittervoorn aanwezig verdwijnt er, doordat er watergangen gedempt worden, (tijdelijk) leefgebied en zijn er andere negatieve effecten. Voor het belang 'uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen of inrichtingen', dient dan ook een ontheffing aangevraagd te worden. Deze wordt alleen verleend indien er geen alternatief is (de ingreep kan niet op een andere, minder schadelijke wijze of op een andere locatie plaatsvinden), de overtreding geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort en er duidelijkheid is over de functionaliteit van het gebied en in welke mate deze aangetast wordt door de werkzaamheden. Onderzoek zal dit moeten uitwijzen. Negatieve effecten worden (zoveel mogelijk) voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen.

4.8 Vlinders, libellen en andere soorten ongewervelden

Beschermde insecten stellen hoge (ecologische) eisen aan hun biotoop. Hierbij gaat het om bloemrijke oever- en andere soortenrijke vegetaties. Gezien de soortenarme vegetaties en de afwezigheid van oevervegetatie is de aanwezigheid van beschermde insecten, libellen en andere soorten ongewervelden uitgesloten.

Effecten

Omdat er geen beschermde vlinders, libellen en andere soorten ongewervelden verwacht worden in het plangebied zijn er geen effecten.

Flora- en faunawet

Omdat deze soortgroepen niet verwacht wordt in het plangebied zijn mitigerende maatregelen of een ontheffing niet aan de orde. Een ontheffing hoeft niet aangevraagd te worden.

4.9 Zorgplicht

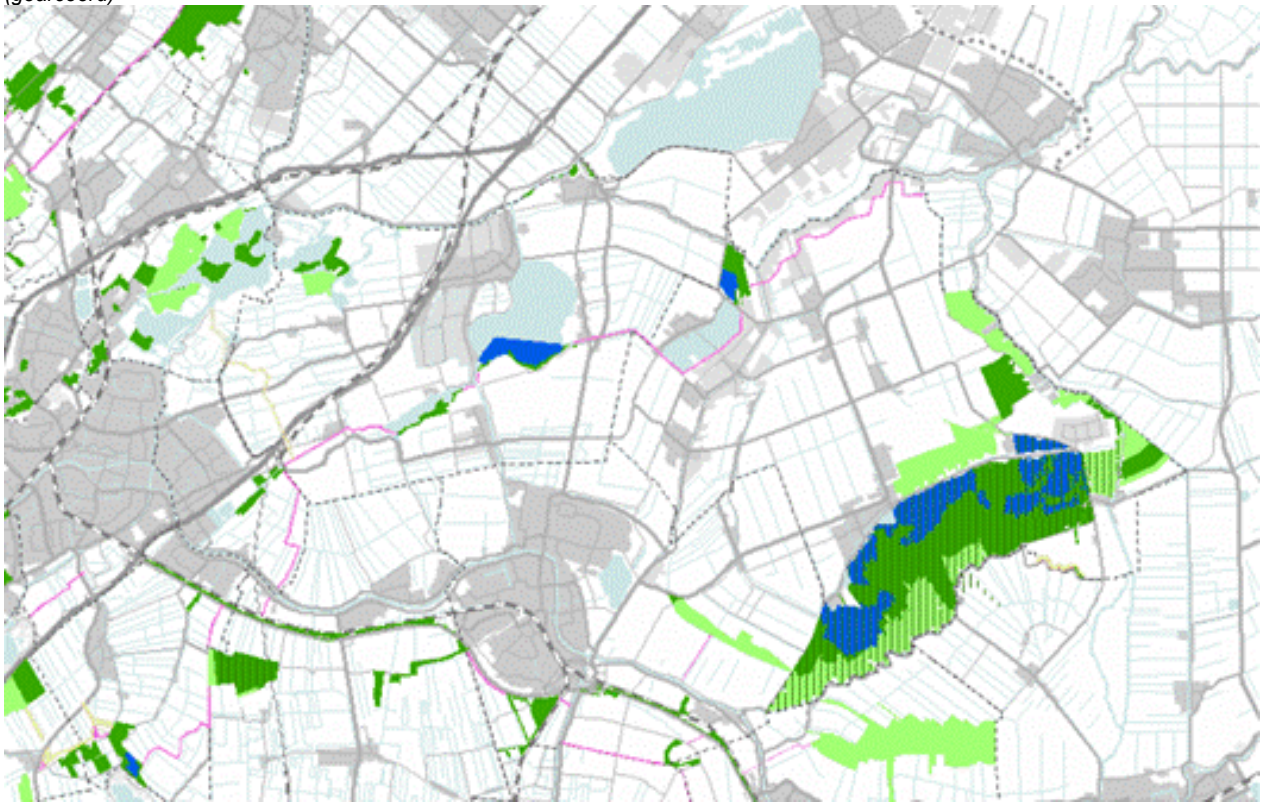
In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren. Maatregelen die genomen worden op te voldoen aan de zorgplicht worden, naast de mitigerende maatregelen voor de specifieke soorten, in een ecologisch werkprotocol opgenomen.

5. Gebiedsbescherming

Naast flora en fauna dienen ook de effecten op beschermde gebieden bekeken te worden. Rondom de N207-Noord liggen verschillende gebieden met een beschermde status. Het betreft twee Natura 2000-gebieden (Nieuwkoopse Plassen & De Haeck op 7,5 km afstand en De Wilck op 8,5 km afstand), twee Beschermde Natuurmonumenten (Oeverlanden Braassemermeer op 600 meter en Geerpolder Plas op 3 km) en verschillende gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur.

Figuur 1 Ecologische hoofdstructuur

(roze: ecologische verbinding; blauw waternatuurgebied; groen: bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur) en Natura 2000 (gearceerd)

5.1 Natuurbeschermingswet

Tijdelijk effect

In de aanlegfase zal een tijdelijke toename van bouwverkeer zijn. De Oeverlanden Braassemermeer ligt op korte afstand van de N207. Dit gebied bestaat uit oeverstroken en eilandjes met broekbos, rietstroken en ruigten. Dit Natuurmonument is belangrijk voor algemene vogels van bossen en ruigten die hier broeden. Het gaat hier om kleinere vogels die in de zeer nabije omgeving van het broedgebied foerageren. De tijdelijke toename van het verkeer zal geen effect op deze vogels hebben.

Daarnaast zal de beperkte toename door het bouwverkeer een te verwaarlozen effect hebben op de reeds bestaande verstoring, aangezien de N207 een verkeersintensiteit heeft van 12.000 motorvoertuigen per etmaal (per rijrichting)².

Permanent effect

Door het realiseren van de busstrook zal de verkeersfrequentie niet toenemen, de bus rijdt er immers al. Daarnaast wordt een betere doorstroom van het verkeer gerealiseerd. Hierdoor wordt er geen toename van stikstofemissie en geluid verwacht.

Aangezien de N207-Noord niet in een Natura 2000-gebied of een Beschermd Natuurmonument ligt, is er geen sprake is van oppervlakteafname.

Gezien de afstand en de reeds bestaande verstoring worden effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten uitgesloten. Er is geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 vereist.

5.2 Ecologische Hoofdstructuur

Wat betreft de Ecologische Hoofdstructuur vormt de Leidsche Vaart een ecologische verbinding tussen de grote wateren. Indien de brug verbreed wordt (alternatief 2) dan zal bekeken moeten worden voor welke doelsoorten deze ecologische verbinding van belang is en dient onderzocht te worden wat de effecten zijn van het verbreden van de brug. Door het verbreden van de brug (minder lichtinval) kan de onderdoorgang voor bijvoorbeeld vleermuizen, amfibieën en grondgebonden zoogdieren een barrière gaan vormen.

² Betreft 2008. Uit: Capaciteitsverruiming N207-noord, verkennende studie, 2011

Bijlage 1 Foto's van het plangebied

Figuur 2 Impressie van de vegetatie aan de oostkant van de N207

Figuur 3 Bosschage ten noordwesten van de brug over de Drecht

ARCADIS

Figuur 4 Brug over de Drecht

Figuur 5 Aansluiting Herenweg met de N207

ARCADIS

Figuur 6 Brug over de Leidsche Vaart

Bijlage 2 Flora – en faunawet

De Flora- en faunawet, die in april 2002 in werking is getreden, beschermt een groot aantal plant- en diersoorten. In artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet is opgenomen welke handelingen niet toegestaan zijn (zie hieronder). De werkzaamheden kunnen strijdig zijn met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

In sommige gevallen is het overigens mogelijk het plan zo uit te voeren dat overtreding van de genoemde verbodsbepalingen niet aan de orde is (zie tekstkader over de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet). Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, moet een ontheffing aangevraagd worden, die het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, EL&I (voorheen ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) alleen onder bepaalde voorwaarden verstrekt.

Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Om helder te krijgen of er verboden handelingen vanwege de Flora- en faunawet plaats vinden en of daarvoor eventueel een ontheffing noodzakelijk is, dienen de volgende vragen beantwoord te worden:

1. Zijn er beschermde planten of dieren in het project- en verstoringsgebied aanwezig, en zo ja, welke?
2. Kunnen er verboden handelingen vanwege de Flora- en faunawet optreden op deze soorten ten gevolge van de uitvoering van het project?

In 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) in werking getreden, welke behoort bij de Flora- en faunawet. Een belangrijke wijziging met deze AMvB is dat voor algemeen voorkomende soorten een vrijstelling geldt. Voor deze soorten is het, onder voorwaarden, niet meer noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen. In de AMvB zijn verschillende beschermingscategorieën onderscheiden (zie onderstaande tabel).

Categorie	Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1 Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2 Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10
Tabel 3 Soorten van bijlage 1 van de AMvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang; ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.
Tabel 3 Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is. enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (EL&I hanteert nu de term "Positieve Afwijzing"). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (EL&I hanteert nu de term 'Positieve Afwijzing'). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- tevens sprake is van één van de volgende belangen:
 - bescherming van flora en fauna;
 - veiligheid van luchtverkeer;
 - volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde 'vaste rust- of verblijfplaats'. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de 'aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel.

Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Zorgplicht

Naast de verbodsbepalingen is in de Flora- en faunawet ook een zorgplicht opgenomen. Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden geleverd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden geleverd teneinde die gevolgen te voorkómen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Bijlage 2 Natuurbeschermingswet

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij kunnen twee categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden
- Beschermde natuurmonumenten

Natura 2000-gebieden

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen. Voor al deze gebieden gelden instandhoudingdoelen.

De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingdoelen niet in gevaar mogen worden gebracht. Om deze toetsbaar te maken kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en andere handelingen die gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden zouden kunnen hebben, een vergunningplicht. Een vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de instandhoudingdoelen van het gebied niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaand aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Redenen van economische aard kunnen ook gelden als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingdoelen mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie.

Beschermde Natuurmonumenten

Naast deze Natura 2000-gebieden kent de Natuurbeschermingswet ook beschermde natuurmonumenten. Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen allen onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten.

Een deel van de Beschermde natuurmonumenten valt samen met Natura 2000-gebieden. Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden het toetsingskader van artikel 19 van de Natuurbeschermingswet voor Natura 2000-gebieden. Waar de gebieden niet samenvallen, blijven Beschermde natuurmonumenten in stand en vallen deze onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet.

Bijlage 3 Ecologische Hoofdstructuur

De overheid beschrijft haar aanpak om de achteruitgang in oppervlakte en kwaliteit van de Nederlandse natuur tegen te gaan. De overheid heeft hiervoor kerngebieden en ecologische verbindingzones aangewezen: de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Sinds 1990 vormt de bescherming en ontwikkeling van de nationale EHS de ruimtelijke ruggengraat van het natuurbeleid.

De globaal begrensde EHS is in 1995 planologisch verankerd in het Structuurschema Groene Ruimte. In 2006 is het beleid overgenomen in de Nota Ruimte. Met de inwerkingtreding van de Nota Ruimte is het Structuurschema Groene Ruimte vervallen. De EHS is nog in ontwikkeling en moet leiden tot een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke cultuurlandschappen in Nederland. De realisatie van de EHS moet in 2018 zijn afgerond. Onder de EHS vallen ook alle Natura-2000 gebieden, EHS-verwervingsgebieden en ecologische verbindingzones.

Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Indien geen reële alternatieven aanwezig zijn en er wel redenen van groot openbaar belang zijn, kunnen bestemmingsplanwijzigingen, die leiden tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden van de natuur in de EHS alleen door de Gedeputeerde Staten worden goedgekeurd, indien de schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Hierbij dient de restschade te worden gecompenseerd. Per saldo zal op planniveau of op gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang.

Spelregels EHS

Voor de verdere uitwerking van instrumenten en begrippen die in de Nota Ruimte genoemd worden, is in 2007 het beleidskader Spelregels EHS opgesteld door het Rijk en de provincies. Deze Spelregels dienen doorvertaald te worden in de provinciale beleidskaders. Voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen de EHS geldt het 'nee, tenzij'-regime. Het ruimtelijke beleid is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de medebelangen die in het gebied aanwezig zijn.

Het beleidskader 'Spelregels EHS' zegt over de bovengenoemde wezenlijke kenmerken en waarden het volgende: "Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken, zullen de te beschermen en te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied moeten worden gespecificeerd. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde".

"Feitelijk gaat het om de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied zoals opgenomen in de voorlopige Landelijke Natuurdoelenkaart die is opgenomen in het tweede Meerjarenprogramma Vitaal Platteland, en de nadere uitwerkingen daarvan zoals provinciale natuurdoeltypenkaarten en concrete uitwerkingsplannen" (Spelregels EHS, paragraaf 2.5, p. 11).